

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 219.162 van 3 mei 2012
in de zaak A. 126.092/X-14.784.**

In zake : EMERY WORLDWIDE AIRLINES INC
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Marc Godfroid
 kantoor houdend te 1000 BRUSSEL
 Keizerslaan 3
 bij wie woonplaats wordt gekozen
 en
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Mia Declercq
 kantoor houdend te 1050 BRUSSEL
 Louizalaan 149

tegen :

het BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST,
vertegenwoordigd door de Brusselse Hoofdstedelijke regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten François Tulkens en Patrick Peeters
kantoor houdend te 1000 BRUSSEL
Terhulpesteenweg 120
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 augustus 2002, strekt tot de
nietigverklaring van de beslissing van het Milieucollege van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest van 28 juni 2002 waarbij aan Emery Worldwide Airlines
Inc. een administratieve geldboete wordt opgelegd ten belope van 4.437 euro
wegens inbreuken op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering van
27 mei 1999 betreffende de bestrijding van geluidshinder voortgebracht door het
luchtverkeer.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 188.459 van 4 december 2008 is het beroep tot nietigverklaring van de bestreden beslissing verworpen.

Bij arrest nr. C.09.0020.N van 15 oktober 2009 van het Hof van Cassatie wordt het arrest nr. 188.459 vernietigd en wordt de zaak verwezen naar de anders samengestelde afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Bij arrest nr. 205.212 van 15 juni 2010 heropent de Raad van State de debatten en wordt de zaak verwezen naar de VIIe kamer.

Bij arrest nr. 208.138 van 14 oktober 2010 heropent de Raad van State de debatten, gelast de Raad van State het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat met een aanvullend onderzoek, wordt beslist dat de verwerende partij, binnen dertig dagen vanaf de betekening van het arrest, het administratief dossier dient neer te leggen overeenkomstig de bij de memorie van antwoord gevoegde inventaris, en dat aan de verzoekende partij eenzelfde termijn wordt gegeven om opnieuw de stukken neer te leggen die initieel bij het verzoekschrift tot nietigverklaring waren gevoegd.

Bij arrest nr. 216.712 van 7 december 2011 heropent de Raad van State de debatten en wordt het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat gelast met het aanvullend onderzoek.

Eerste auditeur Eric Lanckswert heeft een tweede aanvullend verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 april 2012.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Marc Godfroid, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Jens Mosselmans, die loco advocaten François Tulkens en Patrick Peeters verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Eric Lanckswaert heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De feiten werden uiteengezet in het arrest nr. 188.459 van 4 december 2008.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

4. De verzoekende partij leidt een eerste middel af uit de schending van de artikelen 12 en 144 van de Grondwet en artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM). Ze doet gelden dat de middelen het bestreden besluit opgelegde geldboete “zowel wat betreft de aard van de inbreuk als de aard en de ernst van de straf” een strafrechtelijke sanctie uitmaakt en dus niet door administratieve instellingen als het Brussels

Instituut voor Milieubeheer (hierna: het BIM) of het Milieucollege kan worden opgelegd, aangezien enkel hoven en rechtbanken bevoegd zijn om straffen op te leggen. De verzoekende partij zet uiteen dat bij de beoordeling van het strafrechtelijk karakter van een sanctie de internrechtelijke kwalificatie niet bepalend is. Conform de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) dient deze beoordeling autonoom te gebeuren aan de hand van drie criteria, die “niet cumulatief doch alternatief” dienen te worden toegepast. Volgens de verzoekende partij leidt de toepassing van deze criteria op de betrokken administratieve geldboete ontegensprekelijk tot de vaststelling dat deze strafrechtelijk van aard is, onder meer omdat de geldboete, gelet op de hoogte ervan, “duidelijk een preventief d.i. een afschrikwekkend doel (heeft)”. De verzoekende partij voert aan dat vaststaande Belgische rechtspraak en rechtsleer herhaaldelijk hebben bevestigd “dat wanneer geldboeten straffen zijn en door het bestuur worden opgelegd, deze straffen uitsluitend door de gewone hoven en rechtbanken kunnen worden uitgesproken”. In die zin verwijst de verzoekende partij tevens naar enkele adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

5. Wat de aangevoerde schending van de artikelen 12 en 144 van de Grondwet betreft, repliceert de verwerende partij onder meer dat de betrokken administratieve geldboete geenszins als een straf of een strafrechtelijke sanctie naar intern recht kan worden beschouwd. Ter ondersteuning van haar stelling verwijst de verwerende partij onder meer naar de parlementaire voorbereiding van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu (hierna: de ordonnantie van 25 maart 1999) en naar de criteria die dienaangaande door het Hof van Cassatie worden vooropgesteld. “In de veronderstelling dat de beslissing om een administratieve geldboete op te leggen als een ‘vervolging’ kan worden beschouwd, in de zin van (artikel 12 van de Grondwet)”, voert de verwerende partij aan dat “men niet goed (kan) inzien in welk opzicht dit een schending zou uitmaken van de bovengenoemde grondwettelijke bepaling”. Voorts stelt de verwerende partij dat niet valt in te zien in welk opzicht het opleggen van

administratieve geldboeten “geschillen over burgerlijke rechten” zouden uitmaken in de zin van artikel 144 van de Grondwet.

Aangaande de aangevoerde schending van artikel 6.1 EVRM repliceert de verwerende partij onder meer dat dit artikel nergens voorziet dat de betrokken sancties rechtstreeks door een rechtbank dienen te worden opgelegd. Tevens merkt ze op dat er voor de verzoekende partij een beroep openstaat bij een instantie die de nodige garanties biedt zoals vereist door dit artikel.

6. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekende partij dat de verwerende partij de door het Hof van Cassatie vooropgestelde criteria verkeerd interpreteert, en licht ze toe dat deze criteria net tot de conclusie nopen dat de administratieve geldboete wel degelijk een strafrechtelijk karakter heeft. Met betrekking tot artikel 12 van de Grondwet doet ze gelden dat dit artikel “eventueel samen met andere bepalingen, het principe in zich houdt dat enkel de gerechtelijke instellingen de bevoegdheid hebben om een straf uit te spreken”. Voorts voert de verzoekende partij nog aan dat het beroep tot nietigverklaring niet “het volwaardig gerechtelijk beroep” biedt zoals vereist door het EHRM, gelet op het feit dat de Raad van State de bestreden beslissing enkel kan vernietigen, doch niet kan vervangen door een eigen beslissing, en evenmin over de bevoegdheid beschikt om de zaak te verwijzen naar een onafhankelijk en onpartijdig orgaan dat bevoegd zou zijn om een nieuwe beslissing te nemen.

7. In haar laatste memorie werpt de verzoekende partij op dat “(h)et (...) thans vaststaand (is) dat (...) de boete voorzien in de Ordonnantie een straf uitmaakt doch dat, in strijd met het standpunt van verzoekster (...), deze sanctie niet alleen door de hoven en rechtbanken kan worden opgelegd”, zodat “(i)n zoverre het middel de schending van de artikelen 12 en 144 van de Grondwet inroept en gelet op de evolutie van de rechtspraak op dit punt van zowel het Hof van Cassatie als van Uw Raad (...) deze grief achterhaald (is)”. De verzoekende partij wijst er echter op dat ze in het eerste middel tevens de schending van artikel 6.1 EVRM had ingeroepen en dat ze in die zin blijft betwisten dat de Raad van State over de vereiste volheid van rechtsmacht zou beschikken. In dit opzicht verduidelijkt de verzoekende partij dat indien het

beroep gegrond wordt bevonden, de Raad van State zijn eigen beslissing niet in de plaats van de bestreden beslissing kan stellen, maar de zaak enkel naar het Milieucollege kan verwijzen, terwijl het Milieucollege geen onafhankelijke rechter is, maar een administratief orgaan, “gedeeltelijk onderworpen aan het (Brussels Hoofdstedelijk gewest), dat de bewuste reglementering heeft uitgevaardigd, en dat bij voorbeeld halsstarrig weigert om artikel 159 van de Grondwet toe te passen”. Tevens merkt de verzoekende partij op dat het annulatieberoep geen schorsende werking heeft. Daarnaast doet de verzoekende partij gelden dat de redelijke termijn werd overschreden, vermits het “terzake een beslissing (betreft) van juni 2002 voor inbreuken gepleegd in januari en februari 2001 terwijl het zeker niet kan volgehouden worden dat verzoekster verantwoordelijk zou zijn voor deze lange termijn”.

Beoordeling

8. Uit de laatste memorie dient te worden afgeleid dat de verzoekende partij niet langer aandringt op de aangevoerde schending van de artikelen 12 en 144 van de Grondwet, en het middel enkel behouden wordt in zoverre daarin de schending van artikel 6.1 EVRM wordt aangevoerd doordat het annulatieberoep bij de Raad van State niet zou voldoen aan de vereisten van dit artikel.

9. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen draagt aan de gewestelijke organen de bevoegdheid op om onder meer de aangelegenheid “de bescherming van het leefmilieu ... alsmede de strijd tegen de geluidshinder” wat het leefmilieu betreft, te regelen (art. 6, § 1, II, 1°) en bepaalt dat de decreten binnen de grenzen van de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar kunnen stellen en de straffen wegens niet-naleving kunnen bepalen en dat de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek hierop van toepassing zijn, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere inbreuken door een decreet kunnen worden gesteld. Krachtens artikel 4 van de voormelde bijzondere wet van 12 januari 1989 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eveneens deze

bevoegdheid middels ordonnanties. Hieruit volgt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de strijd tegen de geluidshinder de inbreuken bij de ordonnantie van 25 maart 1999 kan bepalen en daarbij kan afwijken van Boek I van het Strafwetboek door een nieuwe categorie van inbreuken te voorzien die aan afzonderlijke regels zijn onderworpen.

10. Wanneer een bestuur een administratieve geldboete oplegt met toepassing van een bij wet, decreet of ordonnantie gestelde regel en de wetgever de bevoegdheid om daarvan kennis te nemen niet heeft opgedragen aan een justitiële rechter, is de Raad van State in de regel bevoegd om die administratieve geldboete te toetsen met toepassing van de algemene bevoegdheid die hij heeft om te oordelen of een maatregel van de overheid al dan niet met machtsoverschrijding genomen is.

De ordonnantie van 25 maart 1999 regelt het bestraffen van milieuovertredingen ofwel volgens een administratieve procedure, ofwel volgens een gerechtelijke procedure en bepaalt hoe de gerechtelijke en de administratieve vervolging op elkaar zijn afgestemd, zodat beide procedures niet tegelijk kunnen lopen en slechts één straf kan worden uitgesproken. Wanneer wordt gekozen voor de gerechtelijke weg, legt de bevoegde strafrechter, als daartoe grond bestaat, een strafrechtelijke sanctie op. Wanneer voor bestraffing via een administratieve procedure wordt gekozen, legt de leidend ambtenaar van het BIM en, na beroep, het Milieucollege, als daartoe grond bestaat, een administratieve sanctie op. Het besluit dat het Milieucollege in die omstandigheden neemt, is een bestuursbeslissing. Aangezien niet wordt voorzien in enig specifiek beroep tegen dit besluit, kan daartegen een annulatieberoep worden ingesteld bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, met toepassing van artikel 14, § 1, 1° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

11. De omstandigheid dat het besluit van het Milieucollege betrekking heeft op de gegrondheid van een tegen de verzoekende partij ingestelde strafvervolging in de zin van artikel 6.1 EVRM, en dat het arrest van de Raad van State waarbij, in voorkomend geval, uitspraak wordt gedaan over het annulatieberoep tegen dit besluit, bijgevolg een beslissende weerslag heeft op de

beoordeling van de gegrondheid van een zodanige vervolging, heeft tot gevolg dat de bij dit artikel opgelegde regels in acht moeten worden genomen in de loop van de procedures die leiden tot het besluit van het Milieucollege of tot het arrest van de Raad van State, maar heeft geen weerslag op de aanwijzing van het rechtscollege dat bevoegd is om kennis te nemen van dat beroep.

12. Het Hof van Cassatie overweegt in dit verband in de arresten van 15 oktober 2009 wat volgt:

“6. Krachtens artikel 6.1. EVRM heeft eenieder bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingesteld.

Noch deze verdragsbepaling noch enige andere verdrags- of grondwettelijke bepaling vereisen dat een administratieve geldboete die een straf uitmaakt in de zin van die bepaling, uitsluitend door een rechter van de rechterlijke orde wordt opgelegd en beoordeeld. Behalve wanneer de sancties een vrijheidsstraf inhouden volstaat het dat de overtreder beschikt over een volwaardig jurisdictioneel beroep.

7. Een administratieve geldboete opgelegd aan een enkeling door een administratieve overheid in toepassing van een sanctieregeling bepaald in de wet, het decreet of de ordonnantie, kan wanneer de wetgever die bevoegdheid niet heeft toegekend aan een rechter van de rechterlijke orde, in de regel getoetst worden door de Raad van State in toepassing van zijn algemene bevoegdheid te beoordelen of een maatregel van de overheid al dan niet genomen is met machtsoverschrijding.

De Raad van State kan hierbij onder meer onderzoeken, in het kader van dit objectief contentieux, of de individuele maatregel, met inachtneming van de verdragen, een wettelijke grondslag heeft en inzonderheid op haar evenredigheid kan worden getoetst door een rechter, en kan, zo de overtreder die mogelijkheid niet heeft, die individuele maatregel op grond van machtsoverschrijding vernietigen”.

13. In het arrest 44/2011 van 30 maart 2011 overweegt het Grondwettelijk Hof wat volgt:

“B.10.1. Uit de rechtspraak van de Raad van State blijkt dat die een volwaardige jurisdictionele toetsing uitoefent, zowel aan de wet als aan de algemene rechtsbeginselen. De Raad van State gaat daarbij na of de aan zijn toezicht voorgelegde overheidsbeslissing de vereiste feitelijke grondslag heeft, of die beslissing uitgaat van correcte juridische kwalificaties en of de opgelegde straf niet kennelijk onevenredig is met de vastgestelde feiten.

Wanneer hij die beslissing vernietigt, dient de overheid zich te schikken naar het arrest van de Raad van State : indien de overheid een nieuwe beslissing neemt, mag zij de motieven van het arrest dat de eerste beslissing heeft vernietigd, niet negeren; indien zij in de vernietiging berust, wordt de betrokkene geacht niet gestraft te zijn geweest.

B.10.2. Bovendien kan de Raad van State, in de omstandigheden bedoeld in artikel 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gelasten dat de uitvoering van de beslissing om sancties op te leggen wordt geschorst, in voorkomend geval door uitspraak te doen bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

B.10.3. De rechtzoekenden beschikken derhalve over een daadwerkelijke jurisdictionele waarborg, voor een onafhankelijk en onpartijdig rechtscollege, tegen de administratieve sanctie die hun kan worden opgelegd.

(...)

B.24. De bij de ordonnantie ingestelde alternatieve sanctieregeling impliceert dat, wanneer de procureur des Konings beslist om de vermoedelijke dader van het vastgestelde misdrijf niet te vervolgen, de leidende ambtenaar van het BIM de procedure van administratieve sanctie kan voortzetten en een sanctie kan opleggen.

B.25. Uit artikel 5 van de in het geding zijnde ordonnantie blijkt dat de personeelsleden van het BIM toezien op de naleving van de wetten en ordonnanties bedoeld in artikel 2 ervan, in het bijzonder de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving, en dat zij tevens de misdrijven vaststellen. Krachtens artikel 4 van de genoemde ordonnantie van 25 maart 1999 kan de Regering hun de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie verlenen. Ze zijn ertoe gemachtigd een bepaald aantal dwangmaatregelen te nemen, zoals die welke zijn ingesteld bij de artikelen 8 en 9 van de ordonnantie.

De beslissing om een administratieve sanctie op te leggen, moet worden genomen door de leidende ambtenaar van het BIM. Volgens artikel 38 van de ordonnantie kan die beslissing slechts worden genomen nadat de persoon aan wie de administratieve geldboete kan worden opgelegd, zich heeft kunnen verdedigen.

Krachtens artikel 39*bis* van de ordonnantie kan iedereen die is veroordeeld tot de betaling van een administratieve geldboete, binnen twee maanden na de kennisgeving van de beslissing een beroep instellen bij het Milieucollege.

Het Milieucollege hoort de verzoekende partij of haar raadsman op hun verzoek, alsook het personeelslid dat de maatregel heeft genomen, en geeft binnen twee maanden na de datum van verzending van het verzoekschrift kennis van zijn beslissing. Die termijn wordt met een maand verlengd wanneer de partijen vragen om te worden gehoord.

Ten slotte kan, na de procedure, bij de Raad van State nog een jurisdictioneel beroep worden ingesteld tegen de beslissing tot administratieve sanctie.

B.26. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de ordonnantiegever, door aan een administratieve overheid gespecialiseerd in milieuaangelegenheden, de vaststelling, de vervolging en het opleggen van een administratieve sanctie toe te vertrouwen, waarbij het recht van verdediging in acht wordt

genomen, niet op onevenredige wijze afbreuk heeft gedaan aan de rechten van de categorie van personen die worden vervolgd in het kader van een procedure van administratieve sancties”.

14. De Raad van State is ook bevoegd om onwettige reglementaire besluiten buiten toepassing te laten en de in uitvoering daarvan genomen bestuursbeslissingen te vernietigen.

15. Uit wat voorafgaat, volgt dat de verzoekende partij over een volwaardig jurisdictioneel beroep tegen de bestreden administratieve geldboete beschikt. De verzoekende partij maakt de schending van de ingeroepen internationaalrechtelijke bepaling niet aannemelijk.

16. In zoverre de verzoekende partij voor het eerst in haar laatste memorie aanvoert dat de behandeling van de zaak door de Raad van State onredelijk lang heeft geduurd, heeft dit nieuw middelonderdeel geen uitstaans met de wettigheid van het bestreden besluit en is het derhalve onontvankelijk.

17. Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

18. De verzoekende partij voert in een tweede middel de schending aan van “de algemene rechtsbeginselen van onpartijdigheid en onafhankelijkheid”, evenals de schending van artikel 14, §1 en §5 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten (hierna: BUPO). De verzoekende partij zet uiteen dat uit de combinatie van §1 en §5 van artikel 14 BUPO blijkt dat wanneer er beslist wordt dat een strafvervolgung gegrond is, elkeen van de beide rechterlijke instanties moet voldoen aan de verschillende vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Ze doet gelden dat deze principes, die eveneens vervat zijn in “het algemeen rechtsbeginsel dat van toepassing is op administratieve handelingen zelfs bij gebreke aan een

uitdrukkelijke bepaling”, op meerdere wijze werden geschonden. In die zin wijst ze vooreerst op “de cumulatie van functies uitgevoerd door het BIM en haar ambtenaren die niet alleen belast zijn met de vaststelling van de inbreuken maar tevens met de vervolging en berechting ervan”. Daarnaast meent de verzoekende partij dat het principe van de onpartijdigheid “(z)owel in zijn objectief als in zijn subjectief element beschouwd” werd geschonden doordat een “verdenking van partijdigheid in hoofde van het BIM en haar leidend ambtenaar” kan afgeleid worden uit de omstandigheid dat het BIM vrijwillig is tussengekomen in een procedure tot nietigverklaring tegen het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering van 27 mei 1999 betreffende de bestrijding van geluidshinder voortgebracht door het luchtverkeer (hierna: het besluit van 27 mei 1999) en in deze zaak een “omvangrijke memorie” heeft neergelegd waarin gevraagd werd het beroep te verwerpen, terwijl de verzoekende partij de onwettigheid van het betrokken besluit zowel voor het BIM als voor het Milieucollege had opgeworpen en beide instanties daarop aldus dienden te antwoorden. Voorts wijst de verzoekende partij er op dat het beheer van het BIM tot de bevoegdheid van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk gewest behoort. De verzoekende partij stelt verder dat de omstandigheid dat het Milieucollege, oordelend in graad van beroep, zou voldoen aan de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid in de zin van het BUPO, niet impliceert dat het BIM niet dient te voldoen aan deze vereisten, aangezien elk van beide rechterlijke instanties aan deze vereisten dient te voldoen. Het feit dat er een beroep openstaat bij de Raad van State, kan volgens de verzoekende partij niet volstaan ter rechtvaardiging van dit gebrek, aangezien niet alle verweermiddelen kunnen worden ingeroepen voor de Raad van State en de beoordelingsbevoegdheid van de Raad van State beperkt is. De verzoekende partij besluit dat het gebrek aan onpartijdigheid in hoofde van het BIM en/of haar leidend ambtenaar, “als auteur van de initiële akte die de boete heeft opgelegd”, tot de vernietiging van het bestreden besluit noopt.

19. In haar memorie van antwoord repliceert de verwerende partij in essentie achtereenvolgens dat artikel 14, §1 en §5 BUPO in casu geen toepassing vindt vermits het geen strafrechtelijke aangelegenheid betreft, dat de aangehaalde bepalingen de verdragsstaten een zekere marge van appreciatie laten

bij de organisatie van een tweede aanleg en dat de beslissing van het Milieucollege zich in de plaats stelt van deze van het BIM, zodat de grieven gericht tegen het BIM zonder voorwerp zijn.

20. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekende partij dat het strafrechtelijk karakter van de sanctie zonder enige twijfel de toepasselijkheid van artikel 14, §1 en §5 BUPO tot gevolg heeft en dat artikel 14, §5 BUPO aan de wetgever geen enkele interpretatie- of appreciatiemarge laat voor wat betreft de vraag of een dubbele aanleg al dan niet vereist is. Volgens de verzoekende partij is het betrokken artikel in dit opzicht voldoende duidelijk en precies. Ze doet gelden dat het absoluut ontbreken van onafhankelijkheid in hoofde van het BIM en haar leidend ambtenaar tot gevolg heeft dat de verzoekende partij niet heeft kunnen genieten van twee niveaus van rechtsbedeling die voldoen aan de vereisten van onpartijdigheid, zoals afgeleid uit de combinatie van §1 en §5 van artikel 14 BUPO.

Beoordeling

21. In het tweede middel doet de verzoekende partij in essentie gelden dat zij niet in beide aanleggen toegang had tot een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie.

Uit de bespreking van het eerste middel is gebleken dat de verzoekende partij over een volwaardig jurisdictioneel beroep tegen de bestreden administratieve geldboete beschikt. De verzoekende partij maakt de schending van de ingeroepen internationaalrechtelijke bepalingen of beginselen derhalve niet aannemelijk.

22. Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

23. De verzoekende partij leidt een derde middel af uit de schending van de artikelen 18, 19 en 20 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna: de gecoördineerde taalwetten), evenals uit de schending van de artikelen 6.1 en 6.3.a EVRM en het recht van verdediging. De verzoekende partij voert aan dat zij werd miskend in haar taalkeuze “die reeds lang gekend is door het BIM gelet op de vorige betwistingen rond eerdere processen-verbaal”, doordat de twee processen-verbaal, die aan de beslissing van het BIM ten grondslag liggen, evenals “de uitnodiging met het oog op het kiezen van een schriftelijke of mondelinge procedure” in het Frans werden opgesteld. Ze doet gelden dat “(d)e feitelijke elementen -de taal van haar verweerschriften en de hoorzitting- (...) zeer duidelijk (wijzen) op de voorkeur van verzoekster voor een Nederlandstalig taalgebruik”, zodat de volledige procedure, met inbegrip van de processen-verbaal en de nodige briefwisseling, conform artikel 19 van de gecoördineerde taalwetten, in het Nederlands, minstens in het Nederlands en het Frans diende te worden gevoerd. Volgens de verzoekende partij mag deze miskening van de taalwetgeving in eerste aanleg voor het eerst voor de Raad van State worden aangevoerd, aangezien de regels inzake taalgebruik van openbare orde zijn. Voorts wijst de verzoekende partij er op dat de oorspronkelijke beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete werd genomen door een leidend ambtenaar van het BIM die tot een Franstalige rol behoort. Hierdoor is niet voldaan aan de waarborg vervat in artikel 38 van de ordonnantie van 25 maart 1999 dat de leidend ambtenaar voldoende geïnformeerd is over de zaak en in het bijzonder kennis heeft kunnen nemen van alle aangevoerde middelen, nu de verweerschriften en de mondelinge uiteenzetting ter hoorzitting in het Nederlands gebeurden en de beslissing zelf eveneens in het Nederlands werd opgesteld. Ten slotte citeert de verzoekende partij de tekst van het geschonden geachte artikel 6.3.a EVRM en doet ze gelden dat een schending van dit artikel tevens een schending van het recht op een eerlijk proces impliceert. De verzoekende partij

besluit dat uit de omstandigheid dat het eerste deel van de procedure, die aanleiding gaf tot het opleggen van een geldboete, in het Frans werd gevoerd, blijkt dat de taalwetgeving en artikel 6 EVRM werden geschonden.

24. De verwerende partij merkt in haar memorie van antwoord vooreerst op dat, hoewel de processen-verbaal inderdaad een Franse “hoofding” hebben, de effectieve vaststellingen van de gepleegde inbreuken en de nadere omschrijving vermeld worden op een standaardformulier dat in drie verschillende talen werd opgesteld, met name het Frans, het Nederlands en het Engels. Tevens wijst ze er op dat de uitnodiging om zich mondeling dan wel schriftelijk te verdedigen, wel degelijk in het Nederlands werd opgesteld.

Wat de aangevoerde schending van de gecoördineerde taalwetten betreft, stelt de verwerende partij meer specifiek dat het BIM als gewestelijke dienst overeenkomstig artikel 35, §1 en artikel 19, tweede lid van de gecoördineerde taalwetten de taal van de gemeente waar de rechtspersoon gevestigd is dient te gebruiken, waarbij ze opmerkt dat de verzoekende partij gevestigd is in de staat Ohio in de Verenigde Staten. In zoverre de verzoekende partij aanvoert dat haar taalkeuze dient afgeleid te worden uit de verweerschriften en de hoorzitting, doet de verwerende partij gelden dat de vraag naar de taalkeuze zich reeds stelt vóór dit stadium van de procedure en de verzoekende partij niet aantoont uit welke “geïndividualiseerde contacten” het BIM bij het opstellen van de processen-verbaal de taalkeuze van de verzoekende partij had moeten afleiden. “Voor het geval een schending van de (gecoördineerde taalwetten) toch zou komen vast te staan”, haalt de verwerende partij aan dat de verzoekende partij niet aantoont in welk opzicht ze hierdoor in haar belangen zou zijn geschaad en dat dit vormgebrek kan worden gedekt indien de laattijdige naleving van de formaliteit voor de rechtsonderhorige dezelfde waarborgen geboden heeft. Verder stelt de verwerende partij dat het feit dat de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete werd genomen door een leidend ambtenaar die tot de Franstalige rol behoort, geenszins per definitie inhoudt dat de betrokkene onvoldoende geïnformeerd zou zijn over de zaak of niet bij machte is geweest om kennis te nemen van het gevoerde verweer. Gelet op het bepaalde in artikel 21, §5 van de gecoördineerde taalwetten, meent de verwerende partij dat de, overigens

onaanvechtbaar geworden, benoeming van de betrokken leidend ambtenaar te kennen geeft dat deze wel degelijk een voldoende kennis had van het Nederlands.

Met betrekking tot de aangevoerde schending van artikel 6 EVRM repliceert de verwerende partij vooreerst dat dit artikel niet van toepassing is. Verder voert ze aan dat het proces of het procedureverloop in zijn geheel moet worden beoordeeld, waarbij ze er op wijst dat de verzoekende partij van meet af aan op de hoogte was van “de aard en de reden van de tegen haar ingebrachte beschuldiging”, dat zij ten allen tijde een vertaling kon bekomen van de processen-verbaal en dat ze haar verweer zowel ten aanzien van het BIM als ten aanzien van het Milieucollege kon voeren in de taal die zij verkoos en verstond, met name het Nederlands.

25. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekende partij dat de omstandigheid dat aan de processen-verbaal een standaardformulier werd gehecht “waarin in de Franse, de Nederlandse en de Engelse taal bepaalde algemene informatie werd gegeven” niet wegneemt dat “het kerngedeelte” van de processen-verbaal uitsluitend in het Frans werd opgesteld en uit de bijgevoegde documenten “geenszins dezelfde informatie (kan) worden gehaald als uit het louter in het Frans opgestelde proces-verbaal”. Verder meent de verzoekende partij dat er wel degelijk “geïndividualiseerde contacten” zijn geweest waaruit de verwerende partij de taalkeuze zou kunnen afleiden, zoals de procedures die zij heeft ingeleid voor de Raad van State en waarin het BIM betrokken partij is. De verzoekende partij voert tevens aan dat het BIM minstens, van zodra zij kennis had van de taalkeuze, de in het Frans opgestelde stukken diende te vertalen opdat de procedure volledig in de Nederlandse taal kon plaatsvinden.

Verder doet de verzoekende partij gelden dat de stelling van de verwerende partij dat de betrokken leidend ambtenaar over voldoende kennis van beide landstalen beschikte daar hij benoemd werd na het afnemen van een taalexamen, niet wordt bewezen. De verzoekende partij blijft bij haar stelling dat de betrokken leidend ambtenaar onvoldoende kennis had van de inhoud van de zaak om een beslissing te nemen, “temeer daar hij niet aanwezig was op de hoorzitting zelf”. De verzoekende partij herneemt ten slotte de aangevoerde schending van artikel 6 EVRM.

Beoordeling

26. De artikelen 35 en volgende van de ordonnantie van 25 maart 1999 luiden als volgt:

“Art. 35. De misdrijven opgesomd in de artikelen 32 en 33 kunnen strafrechtelijk worden vervolgd of met administratieve geldboetes worden bestraft.

De administratieve geldboete wordt opgelegd door de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, of, in geval van diens afwezigheid, verlof of verhindering, door de adjunctleidend ambtenaar.

De geldboete wordt gestort in het Fonds voor de bescherming van het leefmilieu zoals bedoeld bij artikel 2, 9° van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van de begrotingsfondsen.

Art. 36. Een exemplaar van elk proces-verbaal van een in artikel 32 of 33 bedoeld misdrijf wordt binnen tien dagen na de vaststelling van het misdrijf bezorgd aan de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, naargelang van het geval, en aan de Procureur des Konings.

Art. 37. Binnen zes maanden na de verzendingsdatum van het proces-verbaal brengt de Procureur des Konings de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, naargelang van het geval, op de hoogte van zijn beslissing om de vermoedelijke dader van een in de artikelen 32 of 33 bedoeld misdrijf al dan niet te vervolgen.

Als de Procureur des Konings beslist de dader te vervolgen, kan geen administratieve geldboete worden opgelegd.

Als de Procureur des Konings beslist de dader niet te vervolgen, of als een beslissing uitblijft binnen de krachtens het eerste lid gestelde termijn, kan een administratieve geldboete worden opgelegd.

Art. 38. Nadat de persoon die met een administratieve geldboete strafbaar is, zich heeft kunnen verdedigen, beslist de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, of voor het misdrijf een administratieve geldboete dient te worden opgelegd.

In de beslissing wordt het bedrag van de administratieve geldboete vastgelegd en wordt de dader aangemaand om de geldboete binnen dertig dagen na de betekening van de beslissing te storten op het rekeningnummer van het Fonds voor de Bescherming van het Leefmilieu zoals bedoeld in artikel 2,9°, van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen, welk vermeld staat op het formulier dat bij de beslissing is gevoegd.

De beslissing om een administratieve geldboete op te leggen of, in voorkomend geval, de beslissing om geen administratieve geldboete op te leggen, wordt binnen tien dagen bij een ter post aangetekende brief betekend aan :

1° de persoon die met een administratieve geldboete strafbaar is;

2° de procureur des Konings.

Art. 39. De strafvordering vervalt met de betaling van de administratieve geldboete”.

Deze artikelen bepalen hoe de gerechtelijke en de administratieve vervolging op elkaar zijn afgestemd. Hieruit blijkt dat er op het ogenblik van het opstellen van het proces-verbaal nog geen sprake is van het opstarten van een administratieve vervolging met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete. Overeenkomstig het geciteerde artikel 36 wordt een exemplaar van het proces-verbaal bezorgd aan de Procureur des Konings, die kan beslissen tot vervolging en aldus de gerechtelijke procedure kan voortzetten. Het is pas wanneer de Procureur des Konings beslist om niet te vervolgen, of wanneer hij geen beslissing neemt binnen de gestelde termijn, dat de administratieve procedure kan worden aangevat en dat een administratieve geldboete kan worden opgelegd.

Uit het voorgaande volgt dat de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken van toepassing is op de processen-verbaal.

In zoverre in het middel de schending wordt aangevoerd van de artikelen 18, 19 en 20 van de gecoördineerde taalwetten mist het middel derhalve juridische grondslag.

27. Artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken bepaalt wat volgt:

“De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiskale aangelegenheden worden, in (het) Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld.

In de gemeenten der Brusselsche agglomeratie, worden die processen-verbaal gesteld in het (Frans) of in het (Nederlands), naar gelang dat degene er het voorwerp van is, de (ene) of de andere dezer talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden der zaak”.

28. Bij het opstellen van de processen-verbaal of daaraan voorafgaand heeft de verzoekende partij geen verklaringen afgelegd. Overeenkomstig het geciteerde artikel wordt de taal in dat geval bepaald “volgens

de noodwendigheden der zaak”. Het behoort tot de beoordelingsbevoegdheid van het bestuur om, rekening houdend met alle omstandigheden, te bepalen welke taal het meest beantwoordt aan “de noodwendigheden der zaak”. De verzoekende partij toont niet aan dat de beoordeling van het bestuur op dit punt kennelijk onredelijk zou zijn. Overigens blijkt dat de verzoekende partij de inhoud van de processen-verbaal voldoende heeft begrepen, aangezien zij in haar verweerschrift voor het BIM in staat is gebleken inhoudelijk verweer te voeren tegen de vaststellingen in de bedoelde processen-verbaal.

Voorts werd de verzoekende partij, anders dan zij voorhoudt, met een in het Nederlands opgesteld schrijven uitgenodigd om zich te verdedigen tegen het voornemen tot het opleggen van een administratieve geldboete.

De opmerking dat de leidend ambtenaar van het BIM die de initiële beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete heeft genomen, tot het Franstalige kader behoort, kan niet tot de vernietiging van het bestreden besluit leiden, nu ingevolge de devolutieve werking van het administratief beroep het bestreden besluit in de plaats is gekomen van de beslissing van de leidend ambtenaar van het BIM. Overigens blijkt uit het beroep dat de verzoekende partij heeft ingesteld tegen de laatstgenoemde beslissing dat zij wist wat haar werd aangewreven en dat zij voldoende in de mogelijkheid was een verweer te voeren.

De aangevoerde schending van de artikelen 6.1 en 6.3.a EVRM en het recht van verdediging kan dan ook niet worden aangenomen.

29. Het derde middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

30. De verzoekende partij voert in een vierde middel de schending aan van artikel 26 BUPO, van de artikelen 10, 11 en 159 van de Grondwet, evenals van artikel 9 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking

tot de Brusselse instellingen en van “het grondwettelijk principe van non-discriminatie”.

In een eerste middelonderdeel stelt de verzoekende partij dat zij zowel voor het BIM als het Milieucollege de wettigheid van het besluit van 27 mei 1999 heeft betwist evenals de conformiteit van de ordonnantie van 25 maart 1999 met de artikelen 12 en 144 van de Grondwet en dat het Milieucollege, door te weigeren deze wettigheids- en grondwettigheidscontrole uit te voeren, artikel 159 van de Grondwet heeft geschonden.

In een twee onderdeel van het middel zet de verzoekende partij uiteen dat artikel 9 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen “a fortiori de grondwettelijkheidscontrole van de ordonnanties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vereist door elk administratief orgaan dat een beslissingsbevoegdheid uitoefent die wettelijk had kunnen toekomen aan een gerechtelijk orgaan, zoals ter zake”.

In een derde onderdeel van het middel doet de verzoekende partij gelden dat “in zover het BIM en het Milieucollege weigeren zich uit te spreken betreffende de grondwettelijkheid van het besluit van 27 mei 1999 zoals nochtans om verzocht door verzoekster, (...) het BIM en het Milieucollege verzoekster (hebben) gediscrimineerd”, vermits “het (...) niet te betwisten (valt) dat indien de Procureur des Konings tijdig een beslissing had genomen, de strafrechtbank zich zou moeten hebben uitspreken betreffende deze grondwettelijkheid overeenkomstig artikel 159 Grondwet alvorens de boetes uit te spreken voor de overtredingen van het besluit van 27 mei 1999”. “Door verzoekster op een andere wijze te behandelen enkel en alleen omwille van de afwezigheid van een beslissing door het Openbaar Ministerie en de daaropvolgende opstart van de procedure tot het opleggen van een administratieve geldboete”, meent de verzoekende partij dan ook dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, evenals artikel 26 BUPO en “het principe van de non-discriminatie” werden geschonden.

31. In haar memorie van antwoord repliceert de verwerende partij met betrekking tot het eerste middelonderdeel dat de bewoordingen van artikel 159 van de Grondwet duidelijk te kennen geven dat het enkel van toepassing is

op gerechtelijke organen en dus niet op “organen van administratief bestuur”. De verwerende partij merkt op dat de verzoekende partij overigens niet uiteenzet in welk opzicht het besluit van 27 mei 1999 onwettig zou zijn. Voorts kan het middelonderdeel volgens de verwerende partij slechts gevolg ressorteren in de hypothese dat het besluit van 27 mei 1999 daadwerkelijk onwettig is, zodat indien dit niet het geval is, de verzoekende partij geen belang heeft bij dit middelonderdeel.

Ook aangaande de aangevoerde schending van artikel 9 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen werpt de verwerende partij op dat dit artikel enkel van toepassing is op rechtscolleges en het dus niet aan het Milieucollege behoort om de grondwettigheid van de ordonnantie van 25 maart 1999 te controleren. Verder stelt de verwerende partij dat dezelfde opmerkingen kunnen worden gemaakt als bij het eerste middelonderdeel aangaande de niet aangetoonde onwettigheid van de betrokken ordonnantie en het belang van de verzoekende partij.

De verwerende partij voert aan dat het derde middelonderdeel niet duidelijk uiteengezet is, vermits niet duidelijk is welke bijzondere behandeling werd voorbehouden aan de verzoekende partij in vergelijking met andere personen geplaatst in dezelfde omstandigheden. “Voor het geval de kritiek zich toespitst op het principe van een strafrechtelijke vervolging, en bij gebreke hieraan, op de eventuele administratieve geldboete” merkt de verwerende partij op dat de Brusselse wetgever heeft geopteerd voor een tweeslachtig regime, waarin de administratieve geldboetes een subsidiair en bijkomend alternatief zijn en men de twee regimes als dusdanig niet kan vergelijken. “Wanneer men deze regimes toch zou vergelijken”, meent de verwerende partij dat dient vastgesteld te worden “dat alle vereiste garanties voor de toepassing van en het beroep tegen deze administratieve geldboetes voldoende verzekerd werden overeenkomstig de bepalingen gevisieerd in het middel”.

32. In de memorie van wederantwoord preciseert de verzoekende partij nog dat de verwerende partij ofwel artikel 159 van de Grondwet slecht heeft geïnterpreteerd en dit artikel zodoende heeft geschonden, ofwel terecht heeft geweigerd dit artikel toe te passen, “in welk geval men dient vast te stellen

dat de Ordonnantie van 25 maart 1999 een discriminatie invoegt tussen de luchtvaartmaatschappijen die vervolgd worden uit hoofde van overschrijding van de normen vastgelegd door het Besluit van 27 mei 1999 naargelang zij vervolgd worden voor het B.I.M. en zij die voor de strafrechtbanken worden vervolgd, waar uiteraard wel toepassing wordt gemaakt van artikel 159 van de Grondwet”.

Beoordeling

33. Artikel 159 van de Grondwet luidt als volgt:

“De hoven en rechtbanken passen de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toe in zoverre zij met de wetten overeenstemmen”.

34. Artikel 9 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen bepaalt wat volgt:

“De rechtscolleges mogen enkel de overeenstemming nagaan van de ordonnanties met deze wet en met de Grondwet, met uitzondering van de artikelen van de Grondwet bedoeld door artikel 107ter, §2, 2° en 3° van de Grondwet, en de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de respectieve bevoegdheden van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Ingeval een gebrek aan overeenstemming wordt vastgesteld, weigeren de rechtscolleges de toepassing van de ordonnantie”.

35. Uit de tekst zelf van de voormelde bepalingen blijkt duidelijk dat zij gericht zijn tot de rechtscolleges en niet tot de organen van actief bestuur.

De aangevoerde schending van de voormelde bepalingen kan dan ook niet worden aangenomen.

Het eerste en het tweede middelonderdeel zijn ongegrond.

36. In zoverre de verzoekende partij in het derde middelonderdeel aanvoert dat uit het voorgaande volgt dat zij wordt gediscrimineerd, aangezien de vermoedelijke daders van eenzelfde inbreuk ten aanzien van wie de Procureur des Konings beslist te vervolgen, wel de waarborg genieten dat de rechter de in artikel 159 van de Grondwet bedoelde wettigheidstoetsing uitvoert, dient

verwezen te worden naar het arrest nr. 44/2011 van 30 maart 2011 van het Grondwettelijk Hof, waarin dienaangaande het volgende wordt overwogen:

B.14. In de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over het verschil in behandeling dat zou worden ingesteld onder de vermoedelijke daders van eenzelfde inbreuk, in zoverre diegenen ten aanzien van wie de procureur des Konings het opportuun acht hen voor de strafgerichten te vervolgen, in elke aanleg de waarborg genieten dat de rechter de in artikel 159 van de Grondwet bedoelde wettigheidstoetsing uitvoert, terwijl diegenen die het voorwerp uitmaken van een procedure van administratieve geldboete de in artikel 159 van de Grondwet bepaalde waarborg slechts kunnen genieten voor de Raad van State en niet voor het BIM of het Milieucollege.

B.15. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.16. Het in de prejudiciële vraag vermelde verschil in behandeling betreft de omstandigheid dat artikel 159 van de Grondwet uitsluitend van toepassing is op de hoven en rechtbanken en niet op de administratieve overheid, en deze, anders dan de justitiële rechter, bijgevolg niet de wettigheid van verordeningen kan toetsen met toepassing van die bepaling.

Te dezen dient het Hof bijgevolg niet na te gaan of en in welke mate administratieve overheden ingevolge een algemeen rechtbeginsel de exceptie van onwettigheid in voorkomend geval zouden dienen toe te passen.

Het in geding zijnde verschil in behandeling vloeit voort uit een keuze van de Grondwetgever die niet door het Hof kan worden gekritiseerd. Overigens heeft het verschil in behandeling geen onevenredige gevolgen voor diegenen die het voorwerp uitmaken van een administratieve geldboete, nu zij de exceptie van onwettigheid van artikel 159 van de Grondwet kunnen aanvoeren wanneer zij een annulatieberoep instellen bij de Raad van State.

B.17. De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord”.

Uit de geciteerde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat ook het derde onderdeel van het middel niet kan worden aangenomen.

37. Het vierde middel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van drie mei 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Roger Stevens